

„INTERNET? NIE KORZYSTAM”. KIM SĄ OSOBY WYKLUCZONE CYFROWO? 15 lat zmian

Materiał na konferencję prasową w dniu 1 XII 2021,
towarzyszącą konferencji naukowej
„Harmonized longitudinal data on social structure:
Polish research in a cross-national perspective”

Informacja o Polskim Badaniu Panelowym POLPAN

Polskie Badanie Panelowe POLPAN to unikatowy program badania struktury społecznej realizowany od 1988 r. w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN. Badanie odbywa się co 5 lat i oparte jest na indywidualnych wywiadach bezpośrednich. W panelowej części badania uczestniczą regularnie te same osoby (niektóre od początku). Pozwala to analizować losy badanych w długiej perspektywie czasowej. Jednocześnie na każdym etapie badania dobierane są młodsze osoby, co sprawia że wyniki są reprezentatywne dla Polek i Polaków w wieku 21 i więcej lat.

Wywiady są realizowane według kwestionariusza, który zawiera pytania dotyczące przebiegu życia zawodowego, postaw społeczno-politycznych oraz wielu innych kwestii związanych z przystosowywaniem do zmian zachodzących w systemie polityczno-ekonomicznym. Badanie POLPAN było dotychczas realizowane w latach 1988, 1993, 1998, 2003, 2008, 2013 i 2018. Ze względu na swoją specyfikę badanie pozwala na uchwycenie długofalowych trendów. W związku z tym wiele wyników jest aktualnych na dziś i na jutro.

„Internet? Nie korzystam”. Kim są osoby wykluczone cyfrowo?

15 lat zmian

1. Spada liczba Polaków, którzy nie korzystają z internetu:

- a. ponad 7 na 10 osób nie korzystało z internetu w roku 2003 (71,8%)
- b. w roku 2018 już mniej niż jedna trzecia (27,8%)
- c. rekordowy spadek miał miejsce pomiędzy rokiem 2003 a 2008 (aż o 29 punktów procentowych – p.p.), to wtedy pojawiły się przystępne cenowo i proste w obsłudze telefony z dostępem do sieci, powstały także media społecznościowe takie jak Nasza Klasa czy Facebook, które ułatwiły kontakty z bliskimi.

2. Zmiany w kohortach wiekowych występują nierównomiernie:

- a. prym wiodą najmłodszy:
 - i. mniej niż 1% Polaków (0,4%) w wieku 18-24 lat nie korzysta z internetu (spadek z 31,9% w roku 2003), to pierwsze pokolenie, które dorastało w otoczeniu nowoczesnych technologii
- b. wyniki wśród seniorów poprawiają się, ale bardzo powoli:
 - i. aż 96,8% osób w wieku 76+ nie korzystało z internetu w roku 2003
 - ii. w roku 2018 ponad 8 na 10 seniorów 76+ nie korzystało z internetu (83,6%), to najbardziej wykluczona cyfrowo grupa Polaków
- c. największy spadek odnotowano wśród osób w kategorii wiekowej 35-44 lata z 70,2% w roku 2003 do zaledwie 21,2% w roku 2018, to spadek aż o 52,9 p.p.

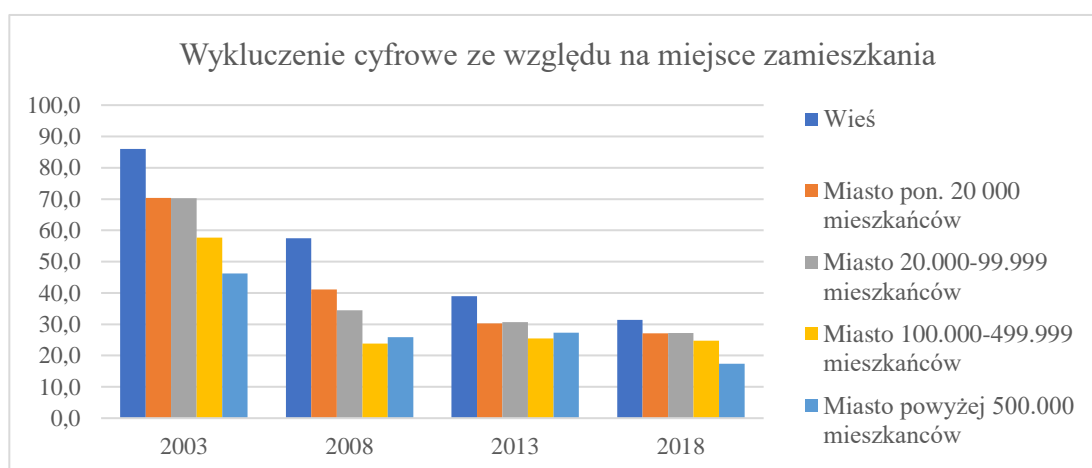
3. Wykształcenie w dużym stopniu determinuje korzystanie z internetu:

- 96,5% Polaków z wykształceniem podstawowym nie korzystało z internetu w roku 2003, w roku 2018 to wciąż ponad osiem na dziesięć osób (80,2%)
- prawie 2/3 Polaków z wykształceniem średnim nie korzystało z internetu w roku 2003 (65,3%), w roku 2018 mniej niż 1/5 (19,5%)

4. Mieszkańcy wsi coraz chętniej korzystają z internetu, najwolniejszy spadek widać wśród rolników:

- prawie 9 na 10 mieszkańców wsi nie korzystało z internetu w roku 2003 (86%), 15 lat później to już tylko 3 osoby na 10 (31,4%), to największy spadek spośród badanych grup, bo aż o 54,6 p.p.
- większość rolników nie korzystało z internetu w roku 2003 (96,4%). 15 lat później z internetu nadal nie korzysta prawie 6 na 10 z nich (59,3%) pozostając grupą najbardziej wykluczoną cyfrowo.

5. Miejsce zamieszkania coraz słabiej determinuje korzystanie z internetu. W roku 2003 różnica między wsią a miastem zamieszkiwanym przez ponad 500 tysięcy osób wynosiła prawie 40 p.p., w roku 2018 to już zaledwie 14 .p.p.

Podsumowanie

Z wykluczeniem cyfrowym mamy do czynienia wtedy, kiedy osoby nie mogą lub nie chcą korzystać z nowych technologii, takich jak internet. Z przedstawionych wyników wyłania się obraz Polaków, którzy sukcesywnie przekonują się do nowych technologii. Znikają różnice pomiędzy mieszkańcami miast i wsi, a najmłodszy respondenci to już stali bywalcy „świata cyfry”. Polacy wykluczeni cyfrowo to najczęściej osoby starsze, z niskim wykształceniem. Są nimi także rolnicy, stanowiący grupę zawodową, w której odsetek osób korzystających z internetu rośnie najwolniej w porównaniu z innymi grupami zawodowymi.

Przedstawione wyniki to zaledwie część informacji o które pytaliśmy respondentów, jeśli tematyka spotkała się z Pana/Pani zainteresowaniem, chętnie opowiem o pozostałych rezultatach, z których możemy przygotować publikacje dopasowane do profilu czytelnika/odbiorcy konkretnego tytułu. Zapraszam do kontaktu: Anna Turner annahturner@hotmail.com

Opracowanie: Anna Turner, Instytut Filozofii i Socjologii PAN

Eksperti Polskiego Badania Panelowego POLPAN

Imię i nazwisko	Przykłady zainteresowań w badaniu POLPAN	Email
Kazimierz M. Słomczyński	Struktura klasowa. Postawy społeczno-polityczne.	slomczynski.1@osu.edu
Krystyna Janicka	Sytuacja pracy, płęć. Percepcja konfliktów społecznych.	kjanicka@ifispan.waw.pl
Henryk Domański	Ruchliwość i otwartość struktury społecznej	hdomansk@ifispan.edu.pl
Anna Kiersztyn	Formy zatrudnienia. Prekariat.	chaber@is.uw.edu.pl
Zbigniew Sawiński	Metodologia badań panelowych. Edukacja.	zsawins@ifispan.edu.pl
Ilona Wysmulek	Korupcja. Merytokracja. Wizje sukcesu życiowego.	ilona.wysmulek@ifispan.edu.pl
Michał Kotnarowski	Zachowania wyborcze. Mieszkania.	kotnarowski@ifispan.edu.pl
Małgorzata Mikucka	Zdrowie fizyczne i psychiczne. Samotność osób starszych.	mikucka.m@gmail.com
Marcin Ślarzyński	Poglądy prawicowe. Transfery socjalne.	mslarzyński@ifispan.edu.pl
Kinga Wysieńska-Di Carlo	Egalitaryzm	kingaw228@gmail.com
Katarzyna Kopycka	Ruchliwość społeczna i wczesne kariery zawodowe	k.kopycka@is.uw.edu.pl
Ewa Jarosz	Budżet czasu	ejarosz@ifispan.edu.pl
Danuta Życzyńska-Ciołek	Ubóstwo. Biografie w wywiadach narracyjnych.	dzyczynska-ciolek@ifispan.edu.pl
Anna Turner	Spółceństwo sieci. Internet i nowe technologie	annahturner@hotmail.com
Jacek Mazurczak	Nacjonalizm. Autorytaryzm. Radykalizacja.	jmazurczak@ifispan.edu.pl
Wyłącznie w języku angielskim		
Irina Tomescu-Dubrow	Determinanty sukcesu na rynku pracy	dubrow.4@osu.edu
Robert Kunovich	Źródła niepewności	kunovich@uta.edu
Alexi Gugushvili	Ruchliwość społeczna. Zdrowie fizyczne i psychiczne	alexi.gugushvili@sosgeo.uio.no
Joshua Dubrow	Reprezentacja polityczna	jdubrow2000@gmail.com

Publikacje książkowe Polskiego Badania Panelowego POLPAN (w języku polskim)*

- Kiersztyn, Anna, Danuta Życzyńska-Ciołek i Kazimierz M. Słomczyński red. 2017. *Rozwarstwienie społeczne: zasoby, szanse i bariery. Polskie Badanie Panelowe POLPAN 1998–2013*. Warszawa: Wydawnictwo IFIS PAN.
- Wesołowski, Włodzimierz, Krystyna Janicka i Kazimierz M. Słomczyński, red. 2017. *Strukturalizacja społeczeństwa polskiego: Ewolucja paradygmatu*. Warszawa: Wydawnictwo IFIS PAN.

* Na stronie polpan.org, poza wymienionymi książkami w języku polskim, znajdują się informacje o kilku książkach o badaniu POLPAN w języku angielskim oraz o kilkadziesiątu artykułach z tego badania w czasopiśmie naukowych w języku polskim i angielskim.